

Warszawa, dnia

2018 -09- 14

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Znak sprawy: ŻW.zz.870.218.2018

Pan

Aleksander Dargiewicz

Dyrektor Zarządzający

Krajowy Związek Pracodawców

Producentów Trzody Chlewnej

Al. Komisji Edukacji Narodowej 11 lok. 150

02-797 Warszawa

Szanowny Panie Dyrektorze!

W odpowiedzi na pismo z dnia 21 sierpnia 2018 r. znak: KZ/2018-158 dotyczącego zawieszenia wypłaty odszkodowań rolnikom po likwidacji stada w związku z wystąpieniem ogniska ASF uprzejmie informuję, co następuje.

Ad 1

Zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2017 r. poz. 1855, z późn. zm.) za świnie zabite lub poddane ubojowi z nakazu organów Inspekcji Weterynaryjnej albo za świnie padłe w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez te organy przy zwalczaniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, w tym przypadku afrykańskiego pomoru świń (ASF), przysługuje odszkodowanie ze środków budżetu państwa.

Ww. ustawa definiuje zwalczanie choroby zakaźnej zwierząt – jako zgłaszanie, zapobieganie dalszemu szerzeniu się, wykrywanie, kontrola i likwidowanie choroby zakaźnej zwierząt, czyszczenie i odkażanie oraz postępowanie przy ponownym umieszczeniu zwierząt w gospodarstwie.

Co do zasady, jego wysokość jest równa wartości rynkowej utraconego zwierzęcia (art. 49 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy). Jeżeli jednak z takiej świni zostało pozyskane mięso, które jest zdatne do spożycia, kwotę odszkodowania pomniejsza się o wartość tego mięsa i ubocznych produktów zwierzęcych pozyskanych od tego zwierzęcia.

Wysokość odszkodowania określana jest przez zespół, w skład którego wchodzi dwóch rzeczoznawców i powiatowy lekarz weterynarii. Szczegóły dotyczące rzeczoznawców oraz trybu i sposobu szacowania określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie rzeczoznawców wyznaczonych przez powiatowego lekarza weterynarii do przeprowadzenia szacowania (Dz. U. Nr. 142, poz. 1161).

W przypadku naruszenia przez posiadacza zwierząt przepisów o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w tym niedopełnienia obowiązku niezwłocznego zawiadomienia o podejrzeniu choroby zakaźnej u zwierząt lub innych obowiązków ustawowych ciążyących na posiadaczu zwierząt w takiej sytuacji albo niepodporządkowania się nakazom i zakazom nałożonym decyzją administracyjną lub wynikających wprost z prawa miejscowego oraz rozporządzeń wykonawczych, odszkodowanie nie przysługuje.

Odszkodowanie nie przysługuje również w przypadku nie zastosowania się do obowiązków określonych w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

Przed wydaniem decyzji administracyjnej w przedmiocie przyznania odszkodowania, powiatowy lekarz weterynarii zobowiązany jest do ustalenia, czy nie ma przesłanek do odmowy wypłaty odszkodowania, wynikających art. 49 ust. 7 wspomnianej ustawy.

Należy zauważyć, że zgodnie z ww. przepisami organy Inspekcji Weterynaryjnej nie mają podstawy do wydawania decyzji o zawieszeniu wypłaty odszkodowania. Ścieżka postępowania w przypadku postępowania w kwestii przyznania odszkodowań jest ściśle określona w obowiązujących przepisach prawa, tj.:

- może zostać wydana decyzja administracyjna przez powiatowego lekarza weterynarii o przyznaniu odszkodowania lub
- powiatowy lekarz weterynarii może wydać decyzje o odmowie przyznania odszkodowania w przypadku stwierdzenia uchybień stanowiących przesłankę do odmowy jego wypłacenia.

Zgodnie z art. 49 ust. 8 wspomnianej wyżej ustawy, decyzja administracyjna wydana przez powiatowego lekarza weterynarii w sprawie odszkodowania jest ostateczna, niemniej jednak właściciel gospodarstwa niezadowolony z jej rozstrzygnięcia ma prawo wniesienia powództwa do właściwego sądu rejonowego. Powyższe prawo przysługuje zatem właścicielom gospodarstw, w których stwierdzono ogniska ASF, którzy otrzymali decyzje administracyjne o odmowie przyznania odszkodowania.

Odnosząc się do kwestii dotyczącej odmowy przyznania odszkodowania w gospodarstwach liczących kilkaset świń uprzejmie informuję, że z danych otrzymanych dotychczas od właściwych wojewódzkich lekarzy weterynarii nie wynika, aby odmówiono wypłaty odszkodowania w gospodarstwach utrzymujących kilkaset świń, w których wyznaczono ogniska ASF. W ogniskach ASF, w których dotychczas odmówiono wypłaty odszkodowań, liczba utrzymywanych świń wynosiła od 1 do 48 sztuk.

Ad 2

Mając na uwadze zapewnienie niezwłocznego wypłacania odszkodowań za zabite świnie właścicielom gospodarstw, w których wyznaczono ogniska ASF, Główny Lekarz Weterynarii wydał polecenie, aby:

- zakończenie działań związanych z wyceną świń w ognisku ASF było dokumentowane bez zbędnej zwłoki, nie później niż w terminie 7 dni od dnia stwierdzenia ogniska ASF, a informacja dotycząca oszacowanej wysokości kwoty była przekazywana do Głównego Inspektoratu Weterynarii, za pośrednictwem właściwego wojewódzkiego lekarza weterynarii;
- w przypadku, gdy właściwy powiatowy lekarz weterynarii posiada środki budżetowe do wypłaty odszkodowania, należy dołożyć wszelkich starań, aby wypłata odszkodowania nastąpiła w terminie 21 dni od dnia dokonania szacowania świń w ognisku ASF.

Dotychczas wypłacono odszkodowania właścicielom 39 gospodarstw, w których od dnia 16 maja 2018 r. stwierdzono ogniska ASF. W przypadku kolejnych 13 gospodarstw, prowadzone postępowania administracyjne zakończą się wypłatą odszkodowań.

W odniesieniu do 18 gospodarstw wydano decyzje administracyjne o odmowie wypłaty odszkodowania. Z informacji uzyskanych od terenowych organów Inspekcji Weterynaryjnej wynika, że odmowę wypłaty odszkodowania za świnie zabite w związku z likwidacją ognisk ASF, najczęściej uzasadniano następującymi przesłankami:

1. niespełnieniem w gospodarstwach wymagań w zakresie bioasekuracji, takich jak:
 - brak mat dezynfekcyjnych;
 - brak wystarczającej ilości środków dezynfekcyjnych;
 - brak zabezpieczenia utrzymywanych świń przed dostępem zwierząt innych zwierząt;
 - brak zabezpieczenia ściółki i paszy przed dostępem zwierząt wolnożyjących;
2. niespełnieniem w gospodarstwach wymagań wynikających z przepisów w zakresie identyfikacji i rejestracji świń, takich jak:
 - nieoznakowanie świń;
 - rozbieżności pomiędzy liczbą świń stwierdzonych na miejscu w gospodarstwie a liczbą świń zgłoszonych w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR);
 - nieterminowego zgłaszania w ARiMR zdarzeń dotyczących świń;
 - utrzymywania świń niezgłoszonych w ARiMR.

Ponadto, w jednym przypadku, jako uzasadnienie odmowy wypłaty odszkodowania, wskazano wywiezienie przez właściciela gospodarstwa zwłok padłych świń do lasu (postępowanie w tej sprawie było prowadzone przez Policję).

Odnosząc się do kwestii dotyczącej braku informowania przez Inspekcję Weterynaryjną hodowców świń o terminach i sposobie zakończenia postępowania w przedmiocie odszkodowań za świnię zabite w związku z likwidacją ognisk ASF, należy wspomnieć, że posiadacz świń jest stroną w postępowaniu administracyjnym w sprawie odszkodowania za świnię zabite w związku z likwidacją ogniska ASF. W związku z powyższym ma on prawo do wglądu w akta sprawy na każdym etapie prowadzonego postępowania administracyjnego oraz prawo do wniesienia ponażenia do właściwego wojewódzkiego lekarza weterynarii, jeżeli prowadzone postępowanie jest przewlekłe.

Ponadto, obowiązujące w Polsce przepisy prawa administracyjnego nie przewidują informowania strony o terminie zakończenia postępowania. Postępowanie administracyjne kończy wydanie decyzji administracyjnej w danej sprawie. Istnieje możliwość informowania strony o prawie do wglądu w zebrane dowody w sprawie przed wydaniem decyzji administracyjnej, co nie jest jednoznaczne z poinformowaniem strony o terminie zakończenia postępowania.

Ad 3

Organizowanie protestów ze strony rolników, skierowanych przeciwko Inspekcji Weterynaryjnej może doprowadzić do uniemożliwienia sprawnego wykonywania działań w zakresie zwalczania ASF, co w efekcie może spowodować negatywne konsekwencje dla posiadaczy świń na danym terenie, którzy poprzez uczestnictwo w protestach nieświadomie mogą zawlec chorobę do innych gospodarstw.

Ponadto, należy mieć na uwadze, że protesty, w następstwie których działania Inspekcji Weterynaryjnej zostają spowolnione lub nawet uniemożliwione, powodują przedłużanie się procedur zmierzających do zniesienia czasowych restrykcji obowiązujących w ustanowionych wokół ognisk choroby obszarach zagrożonym i zapowietrzonym, w tym dotyczących umożliwienia przemieszczania świń z oraz do gospodarstw.

Szymon Giżyński

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
SEKRETARZ STANU

Szymon Giżyński